

SZÖVÉNYI-LUX BALÁZS
FILMRENDEZŐ & FORGATÓKÖNYVÍRÓ

FILMES PORTFÓLIÓ

Szövényi-Lux Balázs Budapesten született 1990-ben, egy nagy, élénk családban nőtt fel. Kommunikáció és médiatudomány szakos alapképzés után az Edinburgh College of Art-ban tanult, ahol MFA diplomát szerzett filmrendezésből. Balázs mindig is erősen kötődött a különböző művészetekhez. Gyerekként kisregényeket írt, rajzolt és festett, színdarabokat rendezett. 11 évesen kétórás filmet készített a Harry Potter sorozat első kötetéből, gyurmabábokkal és cipősdobozokkal. Sok kacskaringós év után első játékfilmje bemutatása 2023 tavaszán történik, mely egy távkapcsolat utolsó napját dolgozza fel.

„A képek és az érzelmek bűvöletében élek. Szöveg és látvány szintézise; a zene és a képek ritmusa; avagy a mozgókép varázsa a szenvedélyem. A gyerekként átélt alkotói öröm vezérel azóta is, legyen az egy reklámfilm, kisjátékfilm, sorozat, vagy egész estés mozifilm. Számomra a legfontosabb a nézőt közel vinni a csoda élményéhez, és az ősi emberi történetek elmesélése. Mélyen hiszem, hogy a film – ahogy minden más alkotás – ünnep, az emberségünk, teremteni képességünk ünnepe.”

KIEMELT RENDEZŐI MUNKÁK

2022 Az első kettő *játékfilm*

2021 Bonac – The Difference *dokumentumfilm*

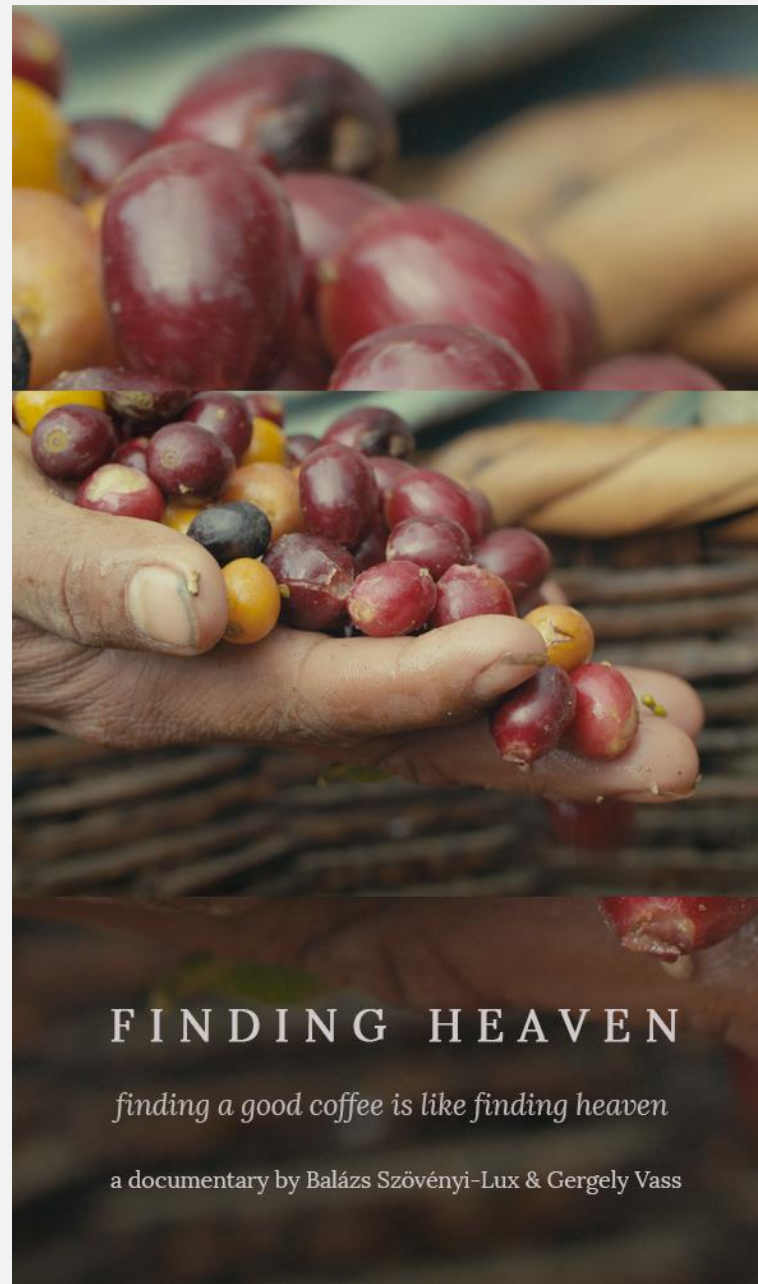
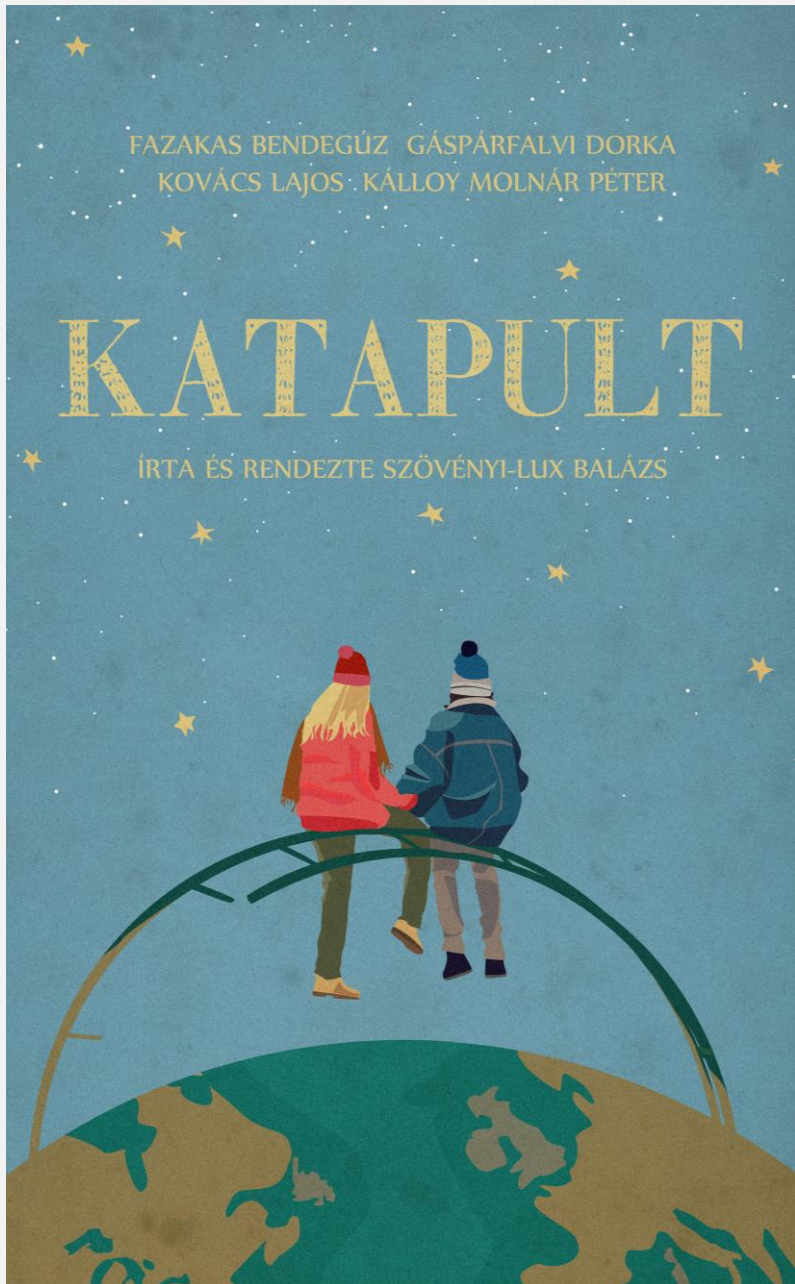
2020 Édenre találni *dokumentumfilm*

2019 Katapult *kisjátékfilm*

2018 Anna Apprend a Voler *kísérleti rövidfilm*

2015 Cassiopeia *kísérleti rövidfilm*

(műfajra kattintva megtekinthetők)

A man and a woman, both dressed in white, are running through a field of tall, golden-brown grass. The woman is on the left, and the man is on the right. They are running away from the camera towards the horizon. The sky is bright blue with scattered white clouds. The overall mood is romantic and nostalgic.

AZ ELSŐ KETTŐ

2022, játékfilm, 83 perc

ÉDENRE TALÁLNI

2020, dokumentumfilm, 25 perc

KATAPULT

2019, kisjátékfilm, 27 perc

HARRY POTTER

gyurmafilm, 11-14 éves kor között, 120 perc

KIEMELT DÍJAK

2022 Adolph Zukor Film Festival – Legjobb kisjátékfilm

2020 Chicago International Children's Film Festival – Legjobb kisjátékfilm

2020 Children's Film Festival Seattle – Zsűri különdíja

2020 Malter Vándor Film Festival – Legjobb kisjátékfilm

2019 Budapest Short Film Festival – Legjobb színész

2013 Faludi International Youth Film Festival – Legjobb kisjátékfilm

2013 Faludi International Youth Film Festival – Legjobb vágás

2010 Országos Diákfilmszemle – Legjobb ifjúsági film

Mesésebb szemmel látni a világunkat

A Katapult számára pont a koronavírus-járvány alatt indult be a fesztiválszezon. Hogy éled meg azt, hogy a filmed világszerte turnézik, de te csak itthonról tudod követni?

Isonyatosan abszurd ez a helyzet, és nem csak a fesztiválozás miatt. Jelenleg például Hollandiában forog egy filmes projektem, amelyet itthonról távrendezek. Melegítőben ülök a szobámban egész nap, néha Skype-on becsatlakozom a színészeket irányítani, küldök e-mailben a kész snitteket, hogy jöjnek lesznek-e. A fesztiválok után ez már a sokadik ilyen lehetetlen helyzet, nagyon sajnálom, hogy így indult a Katapult útja. Az első esemény, ahova meghívtak, a Seattle-i Gyerekfilm Fesztivál lett volna, ami áprilisban, az esemény közepén váltott át online-ra, én meg már nem utazhattam. Chicagóban sem volt díjátadás, egyszerűen itthon ültem és filmet néztem a laptopomon este tízenegykor, amikor megjött az e-mail azzal, hogy „congratulations!”. A legszomorúbb az, hogy nem tudsz a közönség, a gyerekek szemébe nézni, meg egyáltalán megélni a dolog személyességét és közvetlenségét.

Munkákat is vesztettél a járvány miatt?

Igen, két szék között estem a padlóra. A 2019-es évem elég mozgalmas volt, így az év elején úgy gondoltam, hogy mivel éppen jól állok anyagilag, lelassítok két hónapra, hogy nyugodtan meg tudjak írni egy forgatókönyvet egy nagyjátékfilmhez. Úgy terveztem, hogy majd márciustól megint felveszem a tempót, amiből nyilván semmi sem lett. Innentől lelki túlélés volt ez az időszak, próbáltam értelmes munkát találni, hogy ne érezzem folyamatosan azt, hogy holnap felkötöm magam. Visszaköltöztem az édesanyámékhöz, és igyekeztem kivenni részem a családi életből, illetve vágóként dolgoztam egy korábban leforgott projekten. Ezenkívül fejlesztettem tovább a filmet, amely a Katapult szellemi folytatásának is tekinthető. Nyárra összeállt a stáb, szeptemberben kezdtünk volna forgatni, aztán a második hullám miatt ez is kútba esett, kellett volna ugyanis egy külföldi színész, aki a határázár miatt nem tudott jönni.

Nagyon sok gyerekfilmfesztiválra hívták a Katapultot. Gyerekfilmrendezőként tekintesz magadra?

Ez egy érdekes szerep, de nem akarok gyerekfilmrendező lenni. Én semmilyen jelzővel ellátott rendező nem akarok lenni, csak jó. A Katapultot sem gyerekfilmnek hívnam, inkább mesének. Szerintem hiba, hogy hajlamosak vagyunk a mesékről úgy gondolkodni, mintha azok csak gyerekeknek szóló történetek lennének. Például ott van az Agymanók című Disney-mese, ahol szintén tízéves a főszereplő, de a filmben nem csak a tízévesek hatótak meg. Egyszerűen arról van szó, hogy szeretnék történeteket mesélni,

Szővényi-Lux Balázs Katapult című rövidfilmjével járja a filmfesztiválokat szerte a világban – illetve járná, ha a járványhelyzet engedné. Legutóbbi díját e-mailben kapta Chicagóból a rövid sci-fi-ért, amely egy magát Amerikába katapultáló srác történetét meséli el. A rendezővel mesékről, látásmódokról, karanténstresszről beszélgettünk.

mint régen a tűz körül, és ha az adott történetet gyerekszereplőkkel lehet legjobban átadni, akkor úgy fogom elmesélni.

Mi volt az a pont az életedben, amikor tudtad, hogy csinálnod kell egy Katapult című filmet, amelynek arról kell szólnia, hogy egy magyar srác kilövi magát Amerikába a szerelméhez?

Erre egy teljesen prózai magyarázat van. Huszonhat évesen egy ökümenikus közösségben önkénteskedtem a francia vidéken, szerveztem az elvonulásra látogatók tevékenységeit, foglalkozásait. Itt találkoztam egy amerikai lánnyal, aki szintén látogatóként jött, akivel úgy éreztem magam, mint addig senki mással. Egy csók sem csattant el közöttünk abban a négy-öt napban amíg ott volt, de nagyon éreztem, hogy van itt valami. Aztán a lány elutazott. Mielőtt felszállt volna a buszra, megöleltük egymást utoljára, aztán néztem a dombtetőről, ahogy bekanyarodik a busz azok mögé a tipikus francia házak mögé, és eltűnik a

Elképesztő történeteink és irodalmunk van. Karinthy Frigyes és Szerb Antal országa vagyunk, képesek lennénk a nagy mesék elmondására.

szemem elől. Néztem a tájat, a messzeséget, és egész egyszerűen nem tudtam felfogni, hogy egy napon belül már Amerikában, több ezer kilométerre lesz tőlem. Furcsa, de úgy éreztem, hogy ez a kontinens, amelyhez nincs semmi közöm, akár ott is lehetne rögtön a házak mögött. Nem is mentem arrafele többet az ezt követő hetek-

ben, mert a fejemben úgy könyveltem el, hogy oké, arra Amerika van, oda ment a lány, és nem akartam lerombolni a közelségnek ezt az illúzióját. Olyan abszurdnak tűnt, hogy arra gondoltam, akár ki is löhetném magam egy katapultból, hogy odakerüljek, nem is kellene repjéggel, vízummal, meg ilyenekkel foglalkozni. A közelség és a távolság ezen illúziójából jött a Katapult ötlete.

Mekkora kihívás volt kis költségvetésből megidézni a kilencvenes évek Magyarországot?

Nagy, mivel az alsó határát kaptuk meg annak az összegnek, amiből kisfilm készülhet. Farkas Ádám producer így is mindent megmozgatott, hogy sikerüljön. Öt napunk volt a forgatásra Pilisvörösváron, ami pont az év leghidegebb hetére esett. Értékes filmperek mentek el azzal, hogy minusz tízfokos hidegben próbáltunk meg elindítani egy harmincéves Lada Nivát, ami egyszer sikerült, aztán többet nem. Amikor a kocsin belüli felvételeket csináltuk, akkor már magunk toltuk kintrol az autót. Bognár Hajnalka jelmeztervező, illetve Fekete Anna látványtervező viszont nagyon kitett magáért. Irtozatosan kevésből hoztak ki sokat, konkrétan a saját háztartásunkból hoztuk a használati tárgyakat, meg barátoktól kértük kölcsön azokat, amelyek a filmben láthatók. Persze, ehhez a hangulathoz kellett Vas Gergő mágikus képei is.

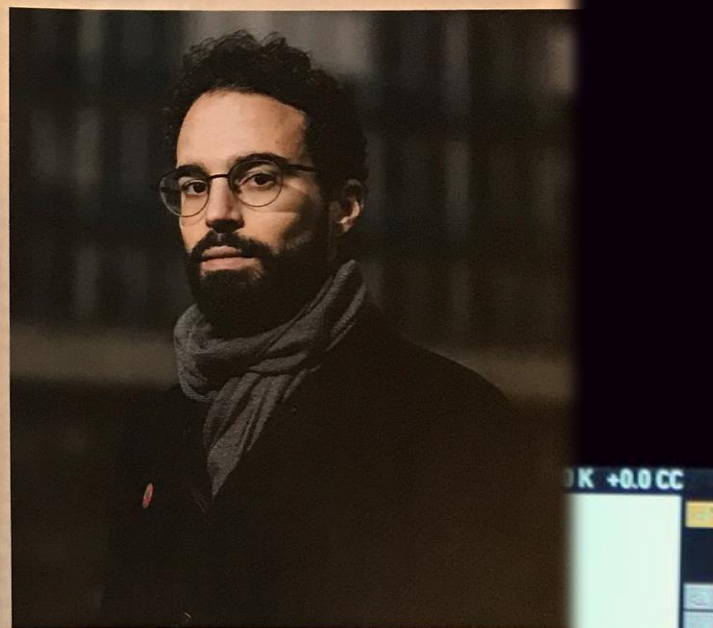
Mennyire befolyásolja a rendezői látásmódodat, hogy nem Magyarországon tanultad a szakmát?

Szerintem eléggé meglátszik rajta. Úgy is gondolom, hogy minden magyar filmesnek érdemes lenne eltöltenie legalább fél évet egy külföldi egyetemen, mert mindenképp kinyitja a világot és új színeket, hangulatokat ad. Ez nem a politikáról szól, egyszerűen van egy olyan művészeti ízlés, alkotásról, világról való gondolkodás, ami nagyon értékes műveket szül, de észre kéne venni az alternatíváját is. Persze itthon is vannak üdítő kivételek, én például nagyon szeretem Enyedi Ildikó vagy Reisz Gábor személyes filmjeit.

Mik a konkrét jellemzői ennek a tipikusan magyar ízlésvilágnak?

Itthon főleg a realista világábrázolással foglalkozunk, a kisember helyzetét mutatjuk be szarkasztikus, önonirikus módon. Az érzelmességet, a vallomást gyakran zárójelbe tesszük amellelt, hogy muszáj röghögnünk magunkon. Hiányzik a

mesélés szelleme, a személyes átélés az alkotók részéről. Az ősi élmények és érzelmek helyett kényszeresen a társadalmi üzenetet keressük. Persze ha valakéhez ez az ízlésvilág passzol, és beleadja magát is, akkor remek filmek születnek. Az viszont már nem jó, hogy nagyon sok ilyen alkotás finoman szólva is kurzusfilm: a rendezőt igazából nem érinti személyesen a téma, nem látszik, hogy szereti a karaktereit, hogy empátiát érez irántuk. Ez a fajta hozzáállás pedig a művészet kárára megy.

A Katapultot én a Friss Hús fesztiválon láttam, ahol egy olyan blokkban volt, amelynek a Magyar sci-fi? címet adták. Mi lehet az oka annak, hogy nálunk a sci-firől ilyen hitetlenkedő írásjelekkel beszélhetnek?

Biztos, hogy a sci-fi nem pénzkérdés, hiszen számos olyan alkotás készült külföldön, amely még magyar viszonylatokban is alacsony költségvetésűnek számítana. A legújabbak közül például a The Vast of Nightot említeném. Itthon mást várunk a filmtől, kevésbé tudunk kilépni a saját perverziónk vizsgálatából, és belemenni a fantasztkumba. Pedig lenne mihez nyúlni: elképesztő történeteink és irodalmunk van. Karinthy Frigyes és Szerb Antal országa vagyunk, képesek lennénk a nagy mesék elmondására. Szükségünk is van arra, hogy mesésebb szemmel lássuk a világunkat, ha a Berlin feletti égen lehetnek angyalok, Londonban meg rohangelhetnek varázslók, akkor mégis miért ne lehetnének Budapesten például tündérek? Mert éppen erről írok most magányos felnőttnek mesét tündérekkel és szerelemmel.

/ Mohos Máté